

രോഗീശുശ്രൂഷയിൽ

VI

വൈദ്യശാസ്ത്രം ഇന്നത്തെപ്പോലെ വളർന്ന് വികസിച്ചിട്ടില്ലാത്ത എവുപ്രാസ്യമയുടെ കാലത്ത് മഠത്തിൽ മാർകരോഗങ്ങളോട് വളരെ ഭയമായിരുന്നു. എങ്കിലും പലവിധ രോഗങ്ങളാലും പലവിധ ക്ലേശങ്ങൾ അനുഭവിക്കേണ്ട സാഹചര്യം സഹോദരിമാർക്കുണ്ടാകാറുണ്ട്. സൗഖ്യദാതാവായിരുന്ന യേശുക്രിസ്തു, ബത്സയ്ഥാ കുളക്കരയിലെ തളർ വാത രോഗിയോട് ചോദിക്കുകയാണ്, “നിനക്ക് സുഖപ്പെടുവാനാഗ്രഹമുണ്ടോ” എന്ന്. തളർവാത രോഗി യേശുവിനെ കണ്ടപ്പോൾ ഒന്നും മുൻകൂട്ടി ചോദിച്ചില്ല. എന്നിട്ടു പോലും യേശു എന്ന മനുഷ്യസ്നേഹി ആ രോഗിയോട് തന്റെ സൗഖ്യദായകശക്തിയും അതിനായുള്ള ആഗ്രഹവും വെളിപ്പെടുത്തി കൊടുക്കുകയായിരുന്നു. സൗഖ്യദാതാവിന്റെ - യേശുനാഥന്റെ കാലടികൾ പിൻചെന്നുകൊണ്ടും ആത്മാവിനെന്ന പോലെ ശരീരത്തിനും സുഖം പകരുന്ന ദൈവത്തിന്റെ മഹത്വം ലക്ഷ്യം വച്ചു കൊണ്ടുമുള്ള എവുപ്രാസ്യമയുടെ ഇഷ്ടപ്പെട്ടൊരു സേവന മേഖലയായിരുന്നു രോഗീശുശ്രൂഷ. രോഗീശുശ്രൂഷയിലാണ് ആ പുണ്യാത്മാവിന്റെ ഉപവിയെന്ന പുണ്യം കൂടുതലായി പ്രകടമാകുന്നത്. കാര്യമായ പ്രതിരോധ മരുന്നുകളൊന്നും കണ്ടുപിടിക്കപ്പെട്ടിട്ടില്ലാതിരുന്ന അക്കാലത്ത് ക്ഷയരോഗം, കോളറ എന്നീ രോഗങ്ങൾ മഠത്തിലെ അന്തേവാസികൾക്കും വന്നുപെടാറുണ്ട്. അത്തരം രോഗികളെ ശുശ്രൂഷിക്കുവാൻ സ്വയം സന്നദ്ധയാകുന്ന പ്രകൃതക്കാരിയായിരുന്നു എവുപ്രാസ്യമ എന്ന പുണ്യപുത്രി. രോഗികൾക്ക് സ്നേഹവും സാന്ത്വനവും പകർന്നു കൊടുക്കുക, രോഗശാന്തിക്കുവേണ്ടി ദിവ്യകാരുണ്യനാമനോടും ജപമാല ചൊല്ലി പരിശുദ്ധ കന്യകാമാതാവിനോടും ഒപ്പമിരുന്ന് പ്രാർത്ഥിക്കുക, വേണ്ടത്ര ശുശ്രൂഷാ പരിചരണങ്ങൾ നൽകുക, രോഗക്ലേശങ്ങൾ സന്തോഷത്തോടെ സഹിക്കുവാൻ രോഗികളെ പ്രചോദിപ്പിക്കുക, രോഗിയുടെ മുറിയിൽ കൂട്ടുകിടക്കുക, ഇവക്കെല്ലാം എവുപ്രാസ്യമ ബദ്ധശ്രദ്ധയുള്ളവളായിരുന്നു. ക്ഷയരോഗം മൂലം 28-ാം വയസ്സിൽ മരിച്ചുപോയ സിസ്റ്റർ ബർത്തോൾഡിന് അവസാനം വരെ അമ്മയുടെ പരിചരണമുണ്ടായിരുന്നു എന്ന് മനസ്സിലാകുന്നു..

എവുപ്രാസ്യമ്മയുടെ രോഗീ ശുശ്രൂഷയും പരിചരണ സന്നദ്ധതയും വെളിപ്പെടുത്തുന്ന ഒരു സംഭവം ഒരു സഹോദരി വിവരിക്കുന്നു: “കോളറ പിടിപ്പെട്ട ഒരു സഹോദരി, മരണത്തിന്റെ വക്കിലെത്തി. മാതൃകമായ പകർച്ചവ്യാധി ആയിരുന്നതുകൊണ്ട് അരികത്ത് ചെല്ലുവാനോ, ശുശ്രൂഷിക്കുവാനോ ആരും ധൈര്യപ്പെട്ടില്ല. രോഗിയുടെ സ്വന്തം അമ്മ പോലും ഭയപ്പെട്ട് അകന്നു നിന്നു. എവുപ്രാസ്യമ്മയാകട്ടെ, യാതൊരു ഭയാശങ്കകളും ഇല്ലാതെ ആ സഹോദരിയെ വിട്ടു പിരിയാതെ അടുത്തു നിന്ന് വേണ്ട ശുശ്രൂഷകളെല്ലാം ചെയ്തു കൊടുത്തു. അതിസാരവും ഛർദ്ദിയും മൂലം ഇടക്കിടെ പുറത്തേക്ക് തള്ളിയിരുന്ന സർവ്വ വിസർജ്ജ്യങ്ങളും അപ്പപ്പോൾ തന്നെ എടുത്ത് കളഞ്ഞ് രോഗിയെ തുടച്ച് വൃത്തിയാക്കിക്കൊണ്ടുവരികുന്നു. രോഗിയുടെ വിസർജ്ജ്യ പാത്രവും കഴുകി വൃത്തിയാക്കിയിരുന്നു. ആ സഹോദരിയെ നല്ലമരണത്തിന് പ്രാർത്ഥനാപൂർവ്വം ഒരുക്കി എവുപ്രാസ്യമ്മയുടെ കൈകളിൽ കിടന്നു തന്നെ മരണപ്പെട്ടു.”

രോഗീപരിചരണത്തിൽ ശരിക്കും ശാസ്ത്രീയ പരിശീലനം ലഭിച്ച പോലെയുള്ള പ്രത്യേക പാടവമാണ് എവുപ്രാസ്യമ്മക്കുണ്ടായിരുന്നത്. “ശുശ്രൂഷിക്കപ്പെടാനല്ല, ശുശ്രൂഷിക്കുവാനാണ്” വന്നിരിക്കുന്നതെന്ന ദൈവപുത്രന്റെ സേവനമന്ത്രമാണ് (മാർക്കോസ് 10:45) അമ്മയെ സ്വാധീനിച്ചിരുന്നത്. ശുശ്രൂഷ ലഭിക്കാനല്ല, ശുശ്രൂഷ കൊടുക്കാനായിരുന്നു അമ്മയുടെ ഹൃദയം തുടിച്ചിരുന്നത്. സ്വന്തം ആവശ്യങ്ങളും ആഗ്രഹങ്ങളും വളരെ പരിമിതങ്ങളായിരുന്നുപോലും! രോഗികളായ പല സഹോദരികളും എവുപ്രാസ്യമ്മയുടെ ശുശ്രൂഷ ലഭിക്കുവാൻ ആഗ്രഹിച്ചിരുന്നു. 1906ൽ മണലൂർ മഠത്തിലായിരുന്ന മദർ റോസ് ബിയാട്രീസ് തന്റെ ക്ഷയരോഗം മുർച്ഛിച്ചപ്പോൾ എവുപ്രാസ്യമ്മയെ കാണുവാനും അമ്മയുടെ ശുശ്രൂഷ ലഭിക്കുവാനും ആഗ്രഹം പ്രകടിപ്പിച്ചു. എവുപ്രാസ്യമ്മ ഒല്ലൂർ മഠത്തിൽ നിന്ന് അനുവാദവും വാങ്ങി മദർ ബിയാട്രീസിനെ ശുശ്രൂഷിക്കുവാൻ മണലൂരിൽ എത്തി. ഒരുമാസക്കാലം അവിടെ രോഗീശുശ്രൂഷയിൽ സന്തോഷപൂർവ്വം ചെലവഴിച്ചു. ഒരു മാസം കഴിഞ്ഞ് തിരിച്ച് ഒല്ലൂർ മഠത്തിലേക്ക് വരുമ്പോൾ - ഏറെക്കുറെ സൗഖ്യം ലഭിച്ച റോസ് ബിയാട്രീസും ഒല്ലൂർക്ക് എവുപ്രാസ്യമ്മയുടെ കൂടെ പോന്നിരുന്നു. ഒല്ലൂർ മഠത്തിലും രോഗിയായി കിടന്ന ബിയാട്രീസമ്മയെ മരിക്കുന്നതുവരെ - നാലഞ്ചു മാസം, രാവും പകലും ശുശ്രൂഷിച്ചത് എവുപ്രാസ്യമ്മയായിരുന്നു. ഭാഗ്യമരണത്തിനുള്ള ആശ്വാസവും അവസരവും പ്രാർത്ഥനാപൂർവ്വം ഒരുക്കിക്കൊടുത്തതും അമ്മ തന്നെ. ഒരിക്കൽ മണലൂർ മഠത്തിൽ ശക്തിയായ പകർച്ച പനി പടർന്നു പിടിച്ചപ്പോൾ, അവരുടെ

നിസ്സഹായതയിൽ അലിവും കനിവും തോന്നി എവുപ്രാസ്യമു അവരെ ശുശ്രൂഷിക്കുന്നതിനായി ഓടിയെത്തി ഒരു മാസത്തോളം അവിടെ താമസിക്കുവാനും ഇടയായിട്ടുണ്ട്.

സാധാരണയിൽ പെടാത്ത മാരകസ്വഭാവമുള്ള രോഗങ്ങൾ വരുമ്പോൾ രോഗീപരിചരണത്തിന് മുന്നോട്ടു വരുന്നവർ ചുരുക്കമായിരിക്കും. എവുപ്രാസ്യമ്മയുടെ കടന്നു ചെല്ലലിന് രോഗപ്രകൃതിയുടെ വ്യത്യാസങ്ങൾ ഒരിക്കലും തടസ്സമാകാറില്ല. മറ്റുവളളർക്ക് നൽകുന്ന ശുശ്രൂഷയും സ്നേഹവും തന്റെ ജീവിത സാഫല്യമായി അമ്മ കണ്ടിരുന്നു.

ലാളിത്യം ജീവിതത്തിൽ

VII

സമ്പൽസമൃദ്ധിയുടെ പട്ടുമെത്തയിൽ പിറന്നുവീണ എവുപ്രാസ്യ മ്മയുടെ പൈതൽ പ്രായവും ഒമ്പതു വയസ്സുവരെയുള്ള ബാല്യവും ചികഞ്ഞുനോക്കുമ്പോൾ, അദ്യശ്യമായൊരു ദൈവപരിപാലനയിലൂടെ യുള്ള ഒരു ജീവിതശൈലി കണ്ടെത്താനാകും. ലാളിത്യം തുടികൊട്ടിപ്പാടുന്ന ആ ജീവിതക്രമം, മരണംവരെ പാലിച്ചു ജീവിക്കുന്നതിൽ വിജയം വരിച്ചവളായിരുന്നു എവുപ്രാസ്യമ്മ. എവുപ്രാസ്യമ്മ ഒരേ സമയം ത്യാഗിനിയും യോഗിനിയും ആയിരുന്നു. ത്യാഗിനിയുടെ സഹനവും യോഗിനിയുടെ ഉപേക്ഷയും കുട്ടിക്കാലം മുതൽത്തന്നെ എവുപ്രാസ്യമ്മക്ക് ദൈവം ദാനമായി നൽകിയിരുന്നു. വിശുദ്ധ പൗലോസിന്റെ മിതത്വത്തേയും സഹനത്തേയും കുറിച്ച് ശ്ലീഹ പറയുന്നു: “കഠിനാധ്വാനത്തിലും വിഷമസന്ധികളിലും നിരവധി രാത്രികളിലെ ജാഗരണത്തിലും വിശപ്പിലും ദാഹത്തിലും പലപ്പോഴും ഉപവാസത്തിലും തണുപ്പിലും നഗ്നതയിലും ജീവിച്ചു” (2 കൊറി. 11:27). ശ്ലീഹായുടെ ഈ വചനം എവുപ്രാസ്യമ്മ ജീവിക്കുകയായിരുന്നു. ജീവിതാസക്തികളിൽ നിയന്ത്രണം സാധിക്കാതെ വിശുദ്ധിയിൽ വളരുവാനോ ദൈവത്തെ പ്രസാദിപ്പിക്കുവാനോ ആർക്കും സാധിക്കുകയില്ല. എവുപ്രാസ്യമ്മയിലെ ത്യാഗനിയും യോഗിനിയും ഈ ഉൾക്കാഴ്ചയുടെ ഉടമസ്ഥയായിരുന്നു.

വളരെ ലളിതമായൊരു ഭക്ഷണക്രമം എവുപ്രാസ്യമ്മ ആവിഷ്കരിച്ചാശ്ലേഷിച്ചിരുന്നു. ഇത് ആശ്രമ ജീവിതത്തിലെ ഭക്ഷണക്രമമാണെങ്കിൽ, തന്റെ വീട്ടിലെ കുട്ടിക്കാലത്തും ഈ ഭക്ഷണക്രമത്തിന്റെ മുന്നോടിയായുള്ള മിതത്വവും ലാളിത്യവും ശീലമാക്കുവാൻ ആ ബാലികയിൽ ആരോ ആത്മബലം നൽകിയിരുന്നു. ആശ്രമത്തിലേക്ക് തിരിച്ചുവരാം. ആഴ്ചയിൽ 4 ദിവസം ഉപവാസമായിരുന്നു. മത്സ്യം, മാംസം, മുട്ട, പാൽ എന്നിവ സുഖ ഭക്ഷണപദാർത്ഥങ്ങളാണെന്ന് നിശ്ചയിച്ച് അവകളെല്ലാം ഉപേക്ഷിച്ചിരുന്നു. ദാഹജലം കുടിക്കുന്നതിനുപോലും അളവും സമയവും നിശ്ചയിച്ചിരുന്നു. ദാഹം തീർക്കാൻ ഭക്ഷണസമയംവരെ കാത്തിരിക്കുകയായിരുന്നു പതിവ്. ചുരുക്കത്തിൽ ഭക്ഷണസമയത്തല്ലാതെ

ജലപാനം പോലും ചെയ്തിരുന്നില്ല. പലഹാരങ്ങളും പഴങ്ങളും കഴിക്കാറില്ല. സമൂഹജീവിതത്തിന്റെ ഭാഗമായി എപ്പോഴെങ്കിലും രുചിയുള്ള ഭക്ഷണപദാർത്ഥങ്ങളുടെ ഓഹരി കിട്ടുമ്പോൾ, അതിൽ ചെറിയൊരു ഭാഗം മാത്രം സ്വന്തമായി എടുത്ത്, ബാക്കി ഭാഗം മറ്റു സഹോദരികളിൽ ആർക്കെങ്കിലും സന്തോഷപൂർവ്വം കൊടുക്കുകയായിരുന്നു ചെയ്തിരുന്നത്. തനിക്കായി എടുത്ത ഭാഗത്തിൽ മക്കിപ്പൊടിയും കുറച്ചധികം ഉപ്പും ചേർത്ത് രുചിക്ക് ഭംഗം വരുത്തിയാണ് കഴിച്ചിരുന്നത്. കഠിനമായ ത്യാഗ പ്രവൃത്തികൾ ചെയ്ത് അവൾ സർവ്വത്ര സംയമനം പാലിച്ചു. ഇങ്ങനെ സംയമനം പാലിക്കുന്ന കാര്യത്തിൽ, പ്രാർത്ഥന വഴി തന്നെ സഹായിക്കണമെന്ന് തന്റെ ആത്മപിതാവിനോട് അപേക്ഷിക്കുന്നുണ്ട്. “അനുഭവിപ്പാൻ പാടുള്ള സർവ്വസന്തോഷങ്ങളിലും എന്നോട് തന്നെ അതാത് അവസരങ്ങളിൽ ഞാൻ ഇങ്ങനെ ചൊല്ലും. നിത്യഭാഗ്യത്തിനു വേണ്ടി ഇപ്പോൾ ഇത് ഒന്ന് നമുക്ക് അടക്കുക. ഇനി പിന്നെ അനുഭവിക്കാം എന്ന് പറഞ്ഞ് [ആണ്] ഓരോരോ അവസരത്തിൽ എന്റെ കീഴം ശത്തെ പറ്റിച്ചു നടന്നിരിക്കുന്നത്. ഇതുമരണത്തോളം നിലനില്പോടെ നിറവേറ്റുവാൻ വേണ്ടി അപേക്ഷിക്കേണമേ” (ലിഖിതങ്ങൾ, കത്ത് 78, പേജ് 357).

പൊതുവെ ആരോഗ്യം കുറഞ്ഞവരോടും ക്ഷീണം കൂടുതൽ ഉള്ളവരോടും അമ്മക്ക് വലിയ അനുകമ്പയായിരുന്നു. ‘ഉണ്ണാതെ ഊട്ടുന്നവൾ’ എന്ന അപരനാമം കൂടി അമ്മക്ക് ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഭക്ഷണ മുറിയിലെ അമ്മയുടെ പങ്കാളിത്തത്തിനും പ്രകടനത്തിനുമുള്ള പാരിതോഷികമായിരുന്നു ആ അപരനാമം. ഏറ്റവും കുറച്ച് ഭക്ഷണം കഴിച്ചിരുന്ന എവുപ്രാസ്യമ്മ, ഏറ്റവും കൂടുതൽ ഭക്ഷണം കഴിക്കുവാൻ മറ്റു സഹോദരിമാരെ സ്നേഹപൂർവ്വം ഉപദേശിക്കുക മാത്രമല്ല, നിർബന്ധിക്കുക കൂടി ചെയ്യാറുണ്ട്. ആവശ്യത്തിനുപോലും ഭക്ഷണം കഴിക്കാതെ, അതെല്ലാം മറ്റുള്ളവർക്ക് കൊടുക്കുന്നതിൽ അമ്മ സന്തോഷവും സംതൃപ്തിയും കണ്ടെത്തിയിരുന്നു. ഭക്ഷണ സാധനങ്ങൾ എന്തൊക്കെയായാലും അവയൊന്നും പാഴാക്കിക്കളയുവാൻ അമ്മ സമ്മതിച്ചിരുന്നില്ല. അത് അമ്മക്ക് സങ്കടവുമായിരുന്നു. ഭക്ഷണ സാധനങ്ങൾ പാഴാക്കി കളയുന്നത് കണ്ടാൽ അമ്മയുടെ സ്നേഹോപദേശം ഇതായിരുന്നു. “എന്തിനാ മക്കളെ ഇങ്ങനെ പാഴാക്കിക്കളയുന്നത്? പാവപ്പെട്ടവർക്ക് കൊടുത്തു കൂടെ. മനുഷ്യർക്ക് ഉപയോഗിക്കാവുന്നത് നശിപ്പിക്കരുത് ട്ടോ”. ലാളിത്യത്തിന്റെ ഔന്നത്യം ഈ ഉപദേശത്തിൽ ചിറകു വിടർത്തി നില്ക്കുന്നതായി കാണാം.

ആശ്രമജീവിതത്തിനിടയിൽ എവുപ്രാസ്യമ്മ ഒരിക്കൽപോലും സ്വാദിഷ്ടമായ ഒരു ഭക്ഷണവും കഴിച്ചിട്ടില്ല. ഭക്ഷണ കാര്യത്തിൽ മാത്രമല്ല, വസ്ത്രം, സാധാരണ ഉപയോഗവസ്തുക്കൾ എന്നിവയിലെല്ലാം അമ്മയുടെ ദാരിദ്ര്യരൂപി വളരെ വ്യക്തമായിരുന്നു. വിശേഷപ്പെട്ടവ, അതെന്തായാലും, അവകളിൽ ഒന്നുപോലും സ്വന്തമായി സൂക്ഷിക്കുവാൻ അമ്മ ഇഷ്ടപ്പെട്ടിരുന്നില്ല. കീറിപ്പഴുകിയ വസ്ത്രങ്ങൾ സ്വന്തമായി കൈത്തുന്നൽ നടത്തിയും പഴക്കം കൊണ്ട് പിന്നിപ്പോയ വസ്ത്രപ്പുഴുതകളിൽ വേറെ തുണി കഷ്ണം തുന്നിച്ചേർത്തും അമ്മ ഉപയോഗിച്ചിരുന്നു. ലാളിത്യത്തിന്റെ മറ്റൊരു മുഖമാണല്ലോ ദാരിദ്ര്യശ്ലേഷണം. സഹസഹോദരിമാരുടെ പഴയ വസ്ത്രങ്ങൾ തുണി ശരിയാക്കി കൊടുക്കുവാനും അമ്മ സമയം കണ്ടെത്തിയിരുന്നു. സ്വന്തം ശിഷ്യസമൂഹത്തിന്റെ കാലുകൾ കഴുകി ചുംബിച്ച് തന്റെ സ്വന്തം മാംസരക്തങ്ങൾ പകുത്തു നൽകിയ, സ്വന്തം ജീവൻ തന്നെ കാൽവരിയിലെ കുരിശിൽ ബലി നൽകി മനുഷ്യരക്ഷ സാധിച്ചെടുത്ത യേശുവിന്റെ മണവാട്ടി തെരഞ്ഞെടുത്തതും ഈ ശൂന്യവൽക്കരണത്തിന്റെ വഴി തന്നെ. പലപ്പോഴും അമ്മയുടെ ഉടുപ്പിൽ അമ്മയുടെ കരവേലകൾ കാണുവാൻ കഴിഞ്ഞിരുന്നു. ആ കരവേലകളിൽ ലാളിത്യവും ദാരിദ്ര്യവും പ്രകാശം പരത്തുന്നുണ്ടായിരുന്നു. സഹസന്യാസിനിമാരോട് മാത്രമല്ല, ആശ്രമശുശ്രൂഷികളുടെ കാര്യത്തിലും എവുപ്രാസ്യമ്മ അതീവ ശ്രദ്ധാലുവായിരുന്നു. അവരുടെ വസ്ത്രങ്ങൾ തയിച്ചുകൊടുക്കാനും കീറിയവ തുണി കൊടുക്കുവാനും പഴയ വസ്ത്രങ്ങൾ വെട്ടിയൊരുക്കി തയിച്ച് കൊടുക്കുവാനും അമ്മക്ക് ഉത്സാഹമായിരുന്നു.

ആ സാധു കന്യക ഒരു ഭിക്ഷുവിനെപ്പോലെ ജീവിച്ചു. തന്റെ പരിമിതമായ ആവശ്യങ്ങൾക്ക് പതിവനുസരിച്ച് അധികാരികളുടെ മുമ്പിൽ മുട്ടുകുത്തി നിന്ന് വിനയപൂർവ്വം അനുവാദം ചോദിച്ചു വാങ്ങിയിരുന്നു. താൻ വാരിപ്പുണർന്ന ദാരിദ്ര്യവും ലാളിത്യവും എളിമയും ഈ മുട്ടുമടക്കലിലൂടെ അഭ്യസിച്ച് സുകൃതങ്ങളായിരുന്നു.

ശുദ്ധീകരണസ്ഥലത്തെ ആത്മാക്കൾക്കുവേണ്ടി

VIII

മാം ചാപ്പലിലെ കൊച്ചു ബഞ്ചിലിരുന്ന് നീണ്ട മണിക്കൂറുകൾ ജപ മാലയും മറ്റു സൂക്തജപങ്ങളുമായി പ്രാർത്ഥിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന എവുപ്രാസ്യമ്മയുടെ പ്രാർത്ഥനാ നിയോഗങ്ങളിൽ വളരെ പ്രാധാന്യമർഹിക്കുന്നതായിരുന്നു, ശുദ്ധീകരണസ്ഥലത്തെ ആത്മാക്കളുടെ സ്വർഗ്ഗ പ്രാപ്തി. പരിശുദ്ധ അമ്മയുടെ മാദ്ധ്യസ്ഥ്യവും ഈ പ്രാർത്ഥനകളിൽ തേടാറുണ്ട്. 'നമ്മുടെ പ്രാർത്ഥനകൊണ്ടും പുണ്യപ്രവൃത്തികൾകൊണ്ടും പാപികൾ മനസ്സു തിരിയണം, വെസ്പർക്കാനയിൽ അവധി കാത്തു കഴിയുന്ന ആത്മാക്കൾ മോക്ഷത്തിൽ പോകണം, അതിനുവേണ്ടി എപ്പോഴും പ്രാർത്ഥിക്കണം' എന്ന് അമ്മ പറയുമായിരുന്നു. ഈ ഉപദേശത്തിനു പിന്നിൽ അമ്മക്കുണ്ടായ ദർശനങ്ങൾ വിവരിക്കുന്നുണ്ട്. മരിച്ചു പോയ ആത്മാക്കൾ ഒറ്റക്കും കൂട്ടമായും വന്ന് എവുപ്രാസ്യമ്മയോട് പ്രാർത്ഥനാ സഹായം അപേക്ഷിക്കാറുണ്ടെന്ന് അമ്മ തന്നെ തുറന്ന് സാക്ഷ്യപ്പെടുത്തുന്നു. മാത്രമല്ല, അമ്മയുടെ പ്രാർത്ഥനാ സഹായം കൊണ്ട് ശുദ്ധീകരണസ്ഥലത്തിലെ കാലാവുധി കഴിഞ്ഞ് മോക്ഷം പ്രാപിച്ച ആത്മാക്കൾ നന്ദി പറയുവാൻ അമ്മയുടെ അടുക്കൽ വരാറുണ്ടെന്നും അമ്മ എഴുതിയിരിക്കുന്നു.

താൻ സ്നേഹിക്കുകയും തന്നെ അതിലേറെ സ്നേഹിക്കുകയും ഒപ്പം മാർഗ്ഗദർശകയുമായിരുന്ന ബിയാട്രീസമ്മ, ഭാഗ്യമരണം പ്രാപിച്ചതിന്റെ തൊട്ടടുത്ത ദിവസം തന്നെ 'പ്രാർത്ഥിക്കണമേ' എന്നപേക്ഷിച്ചുകൊണ്ട് അമ്മയുടെ അരികിലെത്തിയിട്ടുണ്ടെന്ന് എവുപ്രാസ്യമ്മ തന്നെ കുറിച്ചുവരുന്നു. ബിയാട്രീസമ്മയുടെ അപേക്ഷ ഇപ്രകാരമായിരുന്നു: "എന്നെ നീതിയുള്ള സർവ്വേശ്വരൻ, ശുദ്ധീകരണസ്ഥലത്തേക്ക് വിധിച്ചയച്ചിരിക്കുന്നു. ഞാനവിടെ കഠിന വേദന അനുഭവിക്കുന്നു. നിങ്ങളുടെ സഹോദരിയായ എന്റെ മേൽ കനിവുതോന്നണമെ". താൻ ശുദ്ധീകരണസ്ഥലത്ത് നിന്നാണ് വരുന്നതെന്നു കൂട്ടിച്ചേർത്തു.

മരിച്ചുപോയവരുടെ ആത്മാക്കളുടെ മോചനത്തിനുവേണ്ടി, എവുപ്രാസ്യമ്മ പ്രാർത്ഥിക്കുക മാത്രമല്ല, എന്തും ചെയ്യുമായിരുന്നു; പരി

ത്യാഗ പ്രവൃത്തികളും പരസ്പരപ്രവൃത്തികളും അമ്മ പതിവായി ചെയ്തിരുന്നു. ആണ്ടുവട്ടത്തിൽ ശുദ്ധീകരണസ്ഥലത്തിലെ ആത്മാക്കൾക്ക് വേണ്ടി പ്രാർത്ഥിക്കുവാൻ പ്രത്യേകം നിഷ്ക്കർഷിച്ചിട്ടുള്ള നവമ്പർ രണ്ടാം തിയ്യതിയിലെ (സകല മരിച്ചവരുടെയും ഓർമ്മദിനം) ദോഷപ്പൊറുതി ആചരണത്തിൽ അമ്മ, മാറ്റാരേക്കാളും മുന്നിൽത്തന്നെ ഉണ്ടാകും; ഊന്നു വടിയുടെ സഹായത്താൽ മാത്രം നടക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞിരുന്ന കാലത്തും. ഓരോ പ്രാവശ്യവും ചാപ്പലിൽ നിന്നും മുറ്റത്തിറങ്ങി കയറണമല്ലോ. അമ്മക്ക് മുറ്റത്തിറങ്ങുവാൻ വയ്യാത്തകാലം വന്നപ്പോൾ, വരാത്തവരെ വന്ന് വീണ്ടും ചാപ്പലിൽ പ്രവേശിക്കുകയായിരുന്നു പതിവ്. ഓരോ പ്രാവശ്യത്തിനും പ്രത്യേകം ദോഷപ്പൊറുതിയാണ് ലഭിക്കുകയെന്നുള്ളതുകൊണ്ട് കൂടുതൽ പ്രാവശ്യം ചാപ്പലിൽ നിന്ന് പുറത്തേക്കിറങ്ങാനും അകത്തേക്ക് കയറുവാനും അമ്മ സഹിക്കുന്ന ബദ്ധപ്പാട് കണ്ട് ‘അമ്മ അങ്ങനെ ബുദ്ധിമുട്ടരുതെന്ന്’ പറഞ്ഞവരോട് അമ്മ പ്രതികരിച്ചത് ഇങ്ങനെയാണ്. “മക്കളെ, ആത്മാക്കൾ പ്രാർത്ഥിക്കുവാൻ വന്ന് പറഞ്ഞിട്ട് എനിക്ക് ഒരു സൈര്യവും കിട്ടുന്നില്ല, അവരുടെ ദോഷപ്പൊറുതിക്കായിട്ടാണ് ഞാൻ കയറി ഇറങ്ങൽ കാഴ്ചവക്കുന്നത്”.

എന്തു ത്യാഗം സഹിച്ചും മരിച്ചു പോയവർക്ക് വേണ്ടി പ്രാർത്ഥിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന അമ്മയും പരേതാത്മാക്കളും തമ്മിൽ ഗാഢബന്ധമായിരുന്നു. ആരെങ്കിലും മരിച്ചു കഴിഞ്ഞാൽ ആത്മാവിന് പ്രവേശനം ലഭിച്ചിരിക്കുന്ന സ്ഥലം - സ്വർഗ്ഗം - ശുദ്ധീകരണസ്ഥലം - നിത്യനരകം ഇവയിൽ എവിടെയാണെന്ന് എവുപ്രാസ്യമ്മക്ക് പറയുവാൻ കഴിഞ്ഞിരുന്നു; ഒരു പ്രവാചികയെപ്പോലെ. പലരുടേയും മരണവാർത്ത, അരികിലില്ലാത്തവർ അറിയും മുമ്പേ അമ്മ അറിഞ്ഞിരിക്കും. അവർക്കുവേണ്ടി പ്രാർത്ഥിക്കുകയും ചെയ്തിരിക്കും. എവുപ്രാസ്യമ്മയുടെ ആങ്ങളയുടെ മകൾ സിസ്റ്റർ മേരികാൾമീരിന്റെ (1-4-1987 ലെ) അനുഭവ സാക്ഷ്യം ഇവിടെ പ്രസക്തമാണ്. “അമ്മായി എപ്പോഴും പള്ളിയിലിരുന്ന് കൊന്ത ചൊല്ലുന്നത് ഞാൻ കണ്ടിട്ടുണ്ട്. പലപ്പോഴും കൊന്തയിൽ പങ്കെടുക്കാൻ എന്നെ വിളിക്കാറുണ്ട്. ചിലപ്പോഴൊക്കെ ഞാൻ പോകാറുമുണ്ട്. മരിച്ച ആത്മാക്കൾ മിക്കപ്പോഴും ആമ്മായിയുടെ അടുക്കൽ വന്നിരുന്നതായി എനിക്ക് മനസ്സിലായിട്ടുണ്ട്. ഞാൻ ബോർഡിങ്ങിൽ ആയിരുന്ന സമയത്ത് ഒരിക്കൽ, ഒല്ലൂർ പള്ളിയിലേക്ക് പോകുവാനായി ഞങ്ങൾ ബോർഡേഴ്സ് എല്ലാവരും താഴെയിറങ്ങി വരികയായിരുന്നു. പെട്ടെന്ന് അമ്മായി എന്നെ തോണ്ടി വിളിച്ചു. ഇളയപ്പന്റെ ആത്മാവിനു വേണ്ടി നന്നായി പ്രാർത്ഥിക്കുവാൻ ആവശ്യപ്പെട്ടു. ‘ഇളയപ്പൻ മരിച്ചുവോ?’ എന്ന് ഞാൻ

ചോദിച്ചതിന് അപ്പോൾ അമ്മായി മറുപടി ഒന്നും പറഞ്ഞില്ല. പിന്നീടൊരിക്കൽ എന്നോടു പറഞ്ഞു, ഇളയപ്പൻ അമ്മായിയുടെയടുക്കൽ ചെന്നിരുന്നുവെന്ന്.”

ആരെങ്കിലും മരിച്ചാൽ, ആ വിവരം വീട്ടുകാർ അറിയിക്കുന്നതിനു മുൻപേ അമ്മായി അറിഞ്ഞിരുന്നു. മരിച്ചവരുടെ ആത്മാക്കളോടുള്ള അമ്മായിയുടെ താല്പര്യവും സ്നേഹവും എടുത്തു കാണിക്കുന്ന നിമിഷങ്ങളാണവ. ചേറൂർ വിമല കോളേജ് ഹോസ്റ്റലിലെ ജീവനക്കാരി, വി. പി. മേരിയുടെ മറ്റൊരു അനുഭവസാക്ഷ്യം (10-3-1987) കൂടി വിവരിക്കട്ടെ: “ബ. എഡുപ്രാസ്യയും ഞാനും ബന്ധുക്കളാണ്. എഡുപ്രാസ്യയുടെ അമ്മ അസുഖമായി കിടക്കുമ്പോൾ, എന്റെ അമ്മക്ക് പോയി കാണുവാൻ ആഗ്രഹമുണ്ടായിരുന്നു. ഈ വിവരം എന്റെ അമ്മ എഡുപ്രാസ്യയെ അറിയിച്ചു. എന്നാൽ അമ്മ പോകേണ്ടതില്ലെന്നും, രോഗിയായി കിടന്നിരുന്ന എഡുപ്രാസ്യയുടെ അമ്മ മരിച്ചു കഴിഞ്ഞെന്നും എഡുപ്രാസ്യയ്ക്ക് എന്റെ അമ്മയെ അറിയിച്ചു. അമ്മയ്ക്കൊക്കെ അത്ഭുതമായി. മാത്രമല്ല അമ്മ അത് വിശ്വസിച്ചിട്ടില്ല. എന്നാൽ രോഗിയുടെ വീട്ടിൽ ചെന്ന് കയറിയപ്പോൾ എഡുപ്രാസ്യയ്ക്ക് പറഞ്ഞത് സത്യമായിരുന്നുവെന്ന് എന്റെ അമ്മക്ക് ബോദ്ധ്യമായി.”

പലപ്പോഴും ഇത്തരം അനുഭവങ്ങൾ എഡുപ്രാസ്യയ്ക്ക് ഉണ്ടായിട്ടുള്ളതായി പറഞ്ഞുകേട്ടിട്ടുണ്ട്. ആരെങ്കിലും മരിച്ചവിവരം മറ്റാരോടൊക്കെയും ആദ്യമായി എഡുപ്രാസ്യയ്ക്ക് അറിയാറുള്ളത് ആത്മാക്കളുടെ സന്ദർശനം മൂലമായിരിക്കാം. ഇത് അമ്മക്ക് വളരെ സാധാരണമായിരുന്നു. ആത്മാക്കളോടുള്ള സ്നേഹവാത്സല്യമാകാം ഈ മുന്നറിവിലുള്ള, ദർശനത്തിനുള്ള കാരണമെന്നു പറയുന്നു. ആത്മാക്കൾക്കു വേണ്ടി അമ്മ സ്വയം തെരഞ്ഞെടുത്ത് ആജീവാനന്തം നടപ്പിലാക്കിയിരുന്ന ഒരു പരിത്യാഗപ്രവൃത്തി ഇതായിരുന്നു. എന്നും രാവിലെ ഭക്ഷണത്തിനുമുമ്പും പിമ്പും കാഞ്ഞിരത്തിന്റെ ഇല ചവച്ചുരച്ച് തിന്നുമായിരുന്നു. ശുദ്ധീകരണസ്ഥലത്ത് ആത്മാക്കൾ അനുഭവിക്കുന്ന വേദന ദർശനത്തിൽ കണ്ട് അമ്മ പലപ്പോഴും പൊട്ടി കരയാറുണ്ട്. ആ ദർശനം ഇപ്രകാരമായിരുന്നു. “കത്തിപ്പടരുന്ന അഗ്നിജാലയിൽ ആത്മാക്കൾ പുളയുന്നതും പൊങ്ങുന്നതും താഴുന്നതും” അമ്മ കണ്ടിരുന്നു. നിസ്സഹായരായ അവരെ അമ്മ ഏറെ സ്നേഹിച്ചു. തനിക്കു ചെയ്യാൻ കഴിയുമായിരുന്ന സകലനന്മകളും ഔദാര്യപൂർവ്വം അവർക്കായി നല്കി.

ശുദ്ധീകരണസ്ഥലത്തിലെ ആത്മാക്കൾക്കുവേണ്ടി പ്രാർത്ഥിച്ചും പരിത്യാഗപ്രവൃത്തികൾ ചെയ്തും അവരെ സ്വന്തമായി കരുതി ജീവിച്ചു വന്ന എവുപ്രാസ്യമ്മ 1913ൽ മരിച്ചുപോയ തന്റെ പ്രിയ പിതാവിന്റെ ആത്മാവിനുവേണ്ടിയും 1923ൽ മരണപ്പെട്ട പ്രിയ മാതാവിന്റെ ആത്മാവിനുവേണ്ടിയും മൂടക്കമില്ലാതെ പ്രത്യേകം പ്രാർത്ഥിച്ചു വന്നിരുന്നു. ഈ പ്രാർത്ഥനകളിലെല്ലാം പരിശുദ്ധ അമ്മയുടെ മാദ്ധ്യസ്ഥ്യവും പ്രത്യേകം യാചിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. ശുദ്ധീകരണസ്ഥലത്തിലെ ആത്മാക്കൾക്കുവേണ്ടി പരിശുദ്ധ അമ്മ വഴിയുള്ള മാദ്ധ്യസ്ഥ്യ പ്രാർത്ഥനയുടെ - ദൈവാനുഗ്രഹമെന്നോണം എവുപ്രാസ്യമ്മക്കുണ്ടായ ഒരു ദർശനം ആത്മപിതാവിന് എഴുതി അറിയിക്കുന്നുണ്ട്. 1919 ആഗസ്റ്റ് 17-നാണ് ഈ കത്തെഴുതിയിട്ടുള്ളത്. പരിശുദ്ധ അമ്മ എവുപ്രാസ്യമ്മയുടെ അടുത്തു വന്നു പറഞ്ഞു: “മകളേ! ഇത് അപ്പൻ, ഇന്ന് ശുദ്ധീകരണസ്ഥലത്ത് നിന്ന് കരേറ്റി കൊണ്ടുപോകുന്നു. അപ്പോൾ അപ്പൻ മഹിമയോടെ എന്റെ അടുക്കൽ വന്ന്, മകളെ അപേക്ഷകളെക്കുറിച്ച് ഉപകാരം പറഞ്ഞ, ഇതാ നമ്മുടെ പരിശുദ്ധ അമ്മ, എന്റെ അവധി കുറച്ച് മോക്ഷത്തിലോട്ട് കൊണ്ടുപോകുന്നു എന്ന് പറഞ്ഞു. പരിശുദ്ധ അമ്മ തുക്കൈ എന്റെ തലയിൽ വച്ച് ആശീർവ്വദിച്ചു. മേലിൽ ശുദ്ധീകരണസ്ഥലത്തിലെ ആത്മാക്കളുടെ മേൽ വളരെ ദയയുള്ളവളായിരിക്കണം. എന്ന് അരുളി ചെയ്തു പോയി” (ലിഖിതങ്ങൾ, കത്ത് 74). സ്വന്തം അപ്പന്റെ ശുദ്ധീകരണസ്ഥലത്തു നിന്നുള്ള മോക്ഷപ്രവേശനം, ദർശനത്തിൽക്കൂടി കാണുവാനുള്ള ഭാഗ്യം എവുപ്രാസ്യമ്മക്കുണ്ടായി.

ശുദ്ധീകരാത്മങ്ങൾക്ക് സ്വയമായി പ്രാർത്ഥിച്ച് വിശുദ്ധീകരണം നേടാനാകില്ലതന്നെ. ജീവിച്ചിരിക്കുന്നവർക്കേ, പ്രാർത്ഥനകളും ബലികളും ദാനധർമ്മങ്ങളും പ്രായശ്ചിത്തങ്ങളും വഴി, രക്ഷകന്റെ അമൂല്യമായ രക്തത്തിന്റെ ഫലം നേടിക്കൊടുത്ത് അവരെ മോക്ഷത്തിന് യോഗ്യരാക്കുവാൻ സാധിക്കൂ. ഈ പഠനവും വിശ്വാസവും അതിന്റെ ആഴത്തിൽത്തന്നെ ഹൃദിസ്ഥമാക്കിയിരുന്ന എവുപ്രാസ്യമ്മയുടെ ശുദ്ധീകരാത്മക്കളുടെ മോചനത്തിനുവേണ്ടിയുള്ള പ്രാർത്ഥനകളും മറ്റുസൽക്കർമ്മങ്ങളും അമ്മയുടെ ജീവിതത്തിലുടനീളം ജ്വലിച്ചു നിന്നിരുന്നു. നിരന്തരമായ പ്രാർത്ഥനയും തപസ്സും പ്രായശ്ചിത്തങ്ങളും മാത്രമല്ല, ബലിയർപ്പണവും തിരുരക്തത്തിന്റെ സമർപ്പണവും ജപമാല ചൊല്ലലും വഴിയും ശുദ്ധീകരാത്മക്കളുടെ പാപപ്പരിഹാരവും ശുദ്ധീകരണവും നേടിക്കൊടുക്കുകയെന്നത് എവുപ്രാസ്യമ്മയുടെ ജീവിതദൗത്യം തന്നെയായിരുന്നു.

ത്രേസ്യക്കുട്ടി ചേടത്തിയുടെ ഒരു സാക്ഷ്യമിതാ. “മരിച്ചവരോട് അമ്മക്ക് വലിയ താല്പര്യവും അനുകമ്പയും ആയിരുന്നു. ഞങ്ങൾ - ആശ്രമ ശുശ്രൂഷികൾ - ഏതെങ്കിലും കാര്യത്തിന് അമ്മയോട് അപേക്ഷ ആവശ്യപ്പെട്ടാൽ ശുദ്ധീകരണാത്മാക്കളോട് പ്രാർത്ഥിക്കാനാണ് അമ്മ ഞങ്ങളെ ഉപദേശിക്കാറുള്ളത്. രാത്രി 12 മണിവരെ സമൂഹത്തിലെ സഹോദരിമാരെന്ന് കിട്ടി കൊണ്ട് കൊണ്ടു ചൊല്ലിക്കഴിഞ്ഞ് എല്ലാവരും കിടക്കാൻ മുറികളിലേക്ക് പോയി കഴിഞ്ഞാൽ അമ്മ വീണ്ടും കൊന്തയുമായി വരാന്തയിലേക്കു വരും. ഇടക്ക് പറയാൻ വെള്ളം എടുത്ത് തളിച്ചുകൊണ്ട് പറയുന്നത് കേട്ടിട്ടുണ്ട്, പൊയ്ക്കോ, ഞാൻ അപേക്ഷിക്കാം. മരിച്ചുപോയ ഏതെങ്കിലും മൊരാളുടെ ആത്മാവ് അമ്മയുടെ അരികിലെത്തി പ്രാർത്ഥനാ സഹായം ചോദിക്കുന്ന രംഗത്തു നിന്ന് അദ്യശ്യനായ ആത്മാവിനെ പറഞ്ഞു വിടുന്ന ‘ഡയലോഗാണ്’ കേട്ടത്.”

എവുപ്രാസ്യമ്മയുടെ മരണശേഷവും ശുദ്ധീകരണാത്മാക്കൾക്കുവേണ്ടിയുള്ള പ്രാർത്ഥനകൾക്കും സൽക്കർമ്മങ്ങൾക്കും എവുപ്രാസ്യമ്മ, മാലാഖമാരുടെ നാട്ടിലിരുന്ന് പ്രതിസമ്മാനം വാങ്ങിത്തന്ന ഒരു അനുഭവം സിസ്റ്റർ എൽസ പറയുന്നു. “പ്രത്യേകമായി എന്തെങ്കിലും ആവശ്യങ്ങൾ വന്നാലുടൻ, ഞങ്ങൾ അമ്മയുടെ ബഹുമാനാർത്ഥം മരിച്ചവരുടെ ഒരു പാട്ടുകുർബ്ബാനയും ഒപ്പീസും ചൊല്ലിക്കൊണ്ടു. സംപ്രീതയായ അമ്മ എല്ലാം ഭംഗിയാക്കി തരാറുമുണ്ട്”.

മരണത്തിനും വേർപെടുത്താൻ പറയാത്തവിധം, നിസ്വാർത്ഥവും ആത്മാർത്ഥവുമായ സ്നേഹം മരണശേഷവും, പ്രാർത്ഥനാ സഹായങ്ങൾ യാചിച്ച് അവളെ സമീപിക്കാൻ ആത്മാക്കളെ പ്രേരിപ്പിച്ചു. 1906 വൃശ്ചികം 4-ാം തിയ്യതിയിലെ ആത്മപിതാവിനുള്ള കത്തിൽ ഇപ്രകാരം എഴുതിയിരിക്കുന്നു. “വൃശ്ചികം [നവംബർ] രണ്ടാം തിയ്യതിയും മൂന്നാം തിയ്യതിയും രാത്രി എന്റെ മുറിയുടെ വാതുകളും കൊറിയോറിലും ജനാലകളും നിന്ന് വളരെ വളരെ ദുഃഖം തോന്നിക്കത്തക്ക സ്വരത്തിൽ നിലവിളിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു... ഇവർ ആരാകുന്നുവെന്ന് അറിയുന്നതിന് എനിക്ക് ആഗ്രഹമുണ്ടായിരുന്നു. അപേക്ഷിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. ഞാൻ ചോദിച്ചില്ല. കടശ്ശി അവർ തന്നെ പറഞ്ഞു നിലവിളിച്ചു ഞങ്ങൾ ശുദ്ധീകരണാത്മാക്കൾ ആകുന്നു. എവുപ്രാസ്യമ്മേ ഈ ഞങ്ങളുടെ മേൽ പ്രത്യേക അലിവായിരിക്കണമെ. ഞങ്ങളെ ദൈവ നീതിയുടെ കഠിന പാഠവിൽ നിന്ന് വേഗത്തിൽ കരേറ്റിത്തരണമേ. ഞങ്ങൾ

ഈ വേദന കഠിനമാകുന്നുവെങ്കിലും ഞങ്ങൾക്ക് ദൈവത്തെ കാണാൻ പാടില്ലാത്ത സങ്കടം എല്ലാറ്റിലും വലിയതും സഹിച്ചുകൂടാത്തതുമാകുന്നു. ആയതിനാൽ ഞങ്ങൾക്കുവേണ്ടി അപേക്ഷിക്കുകയും അപേക്ഷിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യണമേ. വേഗത്തിൽ ഞങ്ങളെ കരേറ്റിത്തരണമേ എന്നും മറ്റും... ഞാൻ എന്ത് ചെയ്ത് അവർക്ക് കാഴ്ച വെക്കേണ്ടത്. എന്നാൽ പാടുള്ളത് സകലതും ചെയ്യുന്നുണ്ട്. പുതൂക്കന്യസ്ത്രീകൾ ഏവരെക്കൊണ്ടും ഞാൻ ചെയ്തിക്കുന്നുമുണ്ട്” (ലിഖിതങ്ങൾ, കത്ത 56).

ജീവിച്ചിരിക്കെ ശുദ്ധീകരണമാക്കുകയോവേണ്ടി അമ്മ നൽകിയിരുന്നതിന്റെ പതിവുണ്ട് ശ്രദ്ധയോടും ആത്മാർത്ഥതയോടും കൂടിയാണ് തന്റെ ശുശ്രൂഷയും സേവനവും മരിച്ചുപോയ ആത്മാക്കൾക്കുവേണ്ടി അമ്മ ഇന്നും നൽകി വരുന്നത്. ശുദ്ധീകരണസ്ഥലത്തുനിന്നും അമ്മയുടെ പ്രാർത്ഥന യാചിച്ചു വരുന്നവരും സ്വർഗ്ഗപ്രാപ്തി ലഭിച്ചവരുമായി അനേകം ആത്മാക്കൾ അമ്മയുടെ കബറിടത്തിലും അൾത്താരയിലും വന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്നത് അകക്കണ്ണുകൾക്കേ കാണാൻ കഴിയൂ?